

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2500/2022
20.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Јасмина Спасић Пуциникић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Љубица Јовановић Радосављевић“ из Подвршке, чији је заступник Правобранилаштво Општине Кладово, ради исплате трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1981/2022 од 10.05.2022. године, у седници већа одржаној 20.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1981/2022 од 10.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1981/2022 од 10.05.2022. године, преиначена је пресуда Основног суда у Неготину, Судска јединица у Кладову П1 105/21 од 07.03.2022. године, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој за период од 01.05.2018. године до 30.04.2021. године исплати на име трошкова за исхрану у току рада и на име регреса за коришћење годишњег одмора појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, као и да се обавезе тужена да изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање надлежним фондовима, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка. Обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 40.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, сходно одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, број 72/2011 ... 18/2020, у даљем тексту: ЗПП).

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у спорном периоду била запослена код тужене на неодређено време, на радном месту „...“ и на радном месту „...“, са различитим процентима радног ангажовања, према приложеним анексима уговора о раду закљученим између парничних странака. У утуженом периоду, тужилца је на радном месту ... (први степен стручне спреме) имала коефицијент за обрачун зараде 6,30, док је тај коефицијент за радно место ... (други степен стручне спреме) износио 6,83, а све у складу са Уредбом о коефицијетнима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама – у конкретном случају основном образовању. Увидом у исплатне листе тужилце за период од 01.05.2018. године до 30.04.2021. године утврђено је да су наведени коефицијенти исказани и у овим листама и примењени приликом обрачуна исплате зараде тужилце у утуженом периоду. Основну плату тужилце чинио је производ коефицијената и основице за обрачун и исплату плата, а која се, надаље, увећавала за проценат минулог рада. Наиме, у напред означеном периоду тужена је обрачунавала плату тужилци множењем коефицијента радног места са основицом прописаном од стране Владе Републике Србије предвиђеном за сваки месец појединачно, након чега је целокупно обрачунату плату са увећањима и накнадама упоређивала са минималном зарадом и то по потреби допуњавала до износа минималне зараде. Из обрачунских листа за тужилцу у периоду обухваћеном тужбеним захтевом произлази да је тужилци за сваки месец утужења извршена доплата до минималне зараде. Осим редовног рада, минулог рада, годишњег одмора и накнаде за рад у дане државних и верских празника и боловања није била исказана накнада на име трошкова исхране топлог obroка, као и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев налазећи да тужилци право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора припада у висини месечне накнаде сходно параметрима предвиђеним Општим колективним уговором из 2008. године, односно последњем пропису који је посебно регулисао ове накнаде, како по основу тако и по висини. У износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Насупрот становишту првостепеног суда, правилно је другостпени суд оценио да тужбени захтев није основан, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 6/2020), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и

обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог закона прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, ниже од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у основном образовању.

У конкретном случају, тужила је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним

законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закона о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/2015) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Дакле, на основу наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужилји не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је то што је тужилји, у спорном периоду, исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Весна Субић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић